

PIETA K 81. VÝROČÍ LETECKÉ BITVY

V sobotu 23. srpna si připomeneme blížící se 81. výročí bitvy nad Jindřichohradeckem. Klub historie letectví Jindřichův Hradec ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka se dokumentací této historické události zabývají již 35 let.

K bitvě došlo ve čtvrtek 24. srpna 1944 za jasného slunečného počasí. Krátce po poledni se střetly německé stíhací letouny Messerschmitt Bf-109 a Focke Wulf Fw-190 s americkými bombardovacími B-24 Liberator, které se vracely z úspěšného útoku na chemickou rafinerii v Pardubicích. Během

pouhých několika minut byly sestřeleny 3 americké bombardéry a 11 německých stíhaček, které dopadly na území jindřichohradeckého regionu. Zahynulo 14 spojeneckých letců a 4 němečtí stíhači. Těla mrtvých Američanů byla 26. srpna pohřbena na hřbitovech sv. Ondřeje u Strmilova, v Člunku a v Číměři. Dne 21. srpna 1946 byly jejich ostatky exhumovány a převezeny na centrální vojenský spojenecký hřbitov Saint-Avoid ve Francii, v roce 1949 pak na přání pozůstalých rodin do Spojených států amerických.

Hlavní program se uskuteční v sobotu 23. srpna. Bude zahájen v 10.00 hodin pietním aktem u Památníku letců na nábřeží Ladislava Stehny v Jindřichově Hradci, posléze účastníci akce položí květiny u pamětní desky věnované letcům USAAF ve Strmilově, v Člunku a v Číměři. V neděli 24. srpna pak nabízí Muzeum Jindřichohradecka zdarma komentovanou prohlídku expozice Bitva nad Jindřichohradeckem v muzeu na Balbínově náměstí, které se mezi 12. a 13. hodinou ujme historik Vladislav Burian.

Vzpomínkové akce připravují Klub historie letectví Jindřichův Hradec ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka, jindřichohradeckým 44. lehkým motorizovaným praporem, městem Jindřichův Hradec a řadou institucí a zájmových sdružení.

ARCHEOLOGICKÉ LÉTO NA ZANIKLÉ VESNICI PFAFFENSCHLAG

Již tradičně a stejně jako v minulých letech se Muzeum Jindřichohradecka zapojilo do celorepublikové akce nazvané Archeologické léto. Ve dvou termínech v červnu a červenci proběhly komentované prohlídky zaniklé středověké vesnice Pfaffenschlag u Slavonic. S historií a podobou středověké vesnice návštěvníky seznámili archeologové z jindřichohradeckého muzea Mgr. Jan Kocina a Mgr. Gabriela Kocinová.

Ves Pfaffenschlag vznikající patrně ve 2. polovině 13. století zde existovala necelých 200 let. Za husitských válek došlo k jejímu zániku zřejmě v důsledku vypálení. V 60. letech 20. století byla celá plocha vesnice archeologicky odkryta pod vedením Vladimíra Nekudy a dnes se řadí mezi nejprobadanější lokality svého druhu u nás. Během prohlídky jsme se pomyslně přenesli do pozdního středověku, kdy se na obou březích potoka rozkládaly hospodářské usedlosti náležející místním sedlákům, které bychom jistě zastihli pracující na přilehlých polnostech, loukách či pastvinách. Nahlédli jsme do interiérů středověkých vesnických domů a představili si, jak se zde místním obyvatelům žilo. Z domů a usedlostí dnes zůstaly pouze kamenné základy, většinu původní návsi pokrývá mladší rybník a tam, kde se v minulosti táhly lány polí, rozkládají se dnes lesy. Přesto má toto místo stále své neuctahující genius loci. Lokalita je celoročně volně přístupná a je doplněna o informativní tabule. Proto její návštěvu vřele doporučujeme i bez odborného komentáře.

Gabriela Kocinová

RAJSKÝ DVŮR V MINORITSKÉM KLÁŠTEŘE ČEKÁJÍ ROZSÁHLÉ ÚPRAVY

Upozorňujeme návštěvníky, že od září letošního roku dojde k realizaci úprav rajskeho dvora v areálu minoritského kláštera ve Štítného ulici. Muzeum Jindřichohradecka, v jehož správě se areál nachází, nicméně záměrně naplánovalo začátek nejen stavebních činností až po skončení letních prázdnin tak, aby co nejméně zasahovaly do hlavní turistické sezóny.

Rajský dvůr se dočká například významných sádkových úprav, kterým bude předcházet odstranění stávající betonové a kamenné dlažby včetně obrubníků, stejně jako odstranění současné vegetace (travník, keře). Nově bude prostor s osazovanou plochou 136 m² doplněn dvěma menšími stromy, ale i keřovým a trvalkovým patrem. Vzhledem k tomu, že se jedná o historicky cenný prostor, bude při výběru rostlin kladen důraz na sortiment. Kromě sádkových úprav se rajský dvůr dočká i nové kinetické fontány, jejímž autorem je akademický sochař František Svátek.

Stavební a sádkové úpravy historického skvostu v centru Jindřichova Hradce by měly být ukončeny nejpozději 30. listopadu letošního roku. Informace o případném omezení provozu dotčeného areálu budou včas zveřejněny na webových stránkách www.mjh.cz a sociálních sítích muzea. Děkujeme za pochopení.

Marcela Kozlová

POKLADY MUZEA JINDŘICHOHRADSKA

Fond Kramářské tisky

Kramářské tisky byly oblíbeným levným tištěným produktem, který si lidé v 18. a 19. století kupovali na poutích, jarmarcích nebo od potulných prodejců. Tyto několikastránkové

tiskoviny malého nejčastěji osmerkového či dvanácterkového formátu obsahovaly písně s náboženskou či světskou tematikou, modlitby nebo krátké příběhy. Titulní strana lákala kupující poutavým názvem a jednoduchou ilustrací z dřevořezového nebo dřevorytového štočku. Právě spojení jednotné formy s obsahem blízkým každodennímu životu lidí činí z kramářského tisku jedinečný fenomén lidové knižní kultury své doby.

Při jejich výrobě byl kladen důraz na nízké náklady – používal se levný papír, skromné ilustrace a rychlá výroba. Lidé si je kupovali na náboženských poutích a jarmarcích, kde byly k dostání v krámech, na tržních stáncích nebo při kolportáži na ulicích, dvorech či po vesnicích. Někdy text zazněl nejprve z úst vůdce náboženského procesí nebo jarmarečního prodáváče, který jej zároveň přítomným prodával. Doma si lidé tisky ukládali samostatně nebo je vkládali do modlitebních knih, lepili na víka truhel či na vnitřní strany dveří skříní. Někdo si z jednotlivých tisků vytvářel tzv. špalíček – doma šitou knihu, k níž přišival další nově získané tisky. Některým tiskům byla přisuzována také ochranná moc v nemoci, nepřízní počasí, válce a dalších životních nesnázích. Zvláštní druh tzv. pověrečných kramářských tisků dokonce lidé nosili stále při sobě.

Muzeum Jindřichohradecká uchovává ve fondu Kramářské tisky 4 400 inventárních čísel a jeho součástí je i šest dobových konvolutů, tzv. špalíčků.

Fond byl budován již od 30. let 20. století tehdejším správcem Janem Mukem, novější rozsáhlé akvizice pocházejí z pozůstalosti Landfrasovy tiskárny, zakoupené v devadesátých letech 20. století. Tento typický produkt určený nejširším lidovým vrstvám měl

v jindřichohradeckých tiskárnách své pevné místo. Ve fondu jsou zastoupeny též tisky z Prahy, Vídně, Chrudimi, Jihlavy, Litomyšle nebo Kutné Hora a Znojma. K nejstarším tiskům se řadí královéhradecký Tybelliův tisk *Píseň o moci, divích a zázracích sv. Škapulíře* z roku 1725 a pří-

bramský tisk *Dvě písničky nové velmi pěkné o svaté Anně* z roku 1726. Nejstarší jindřichohradecký kramářský tisk je z roku 1733.

Tisky s náboženskou tematikou jsou nejčastěji věnovány Ježíši Kristu, Panně Marii a sv. Janu Nepomuckému. Světská tematika zahrnuje barvitě popisy tragických událostí (vraždy či přírodní katastrofy) a společenské novinky (pěstování brambor nebo módní výstřelky). Lyrické texty se často věnují milostnému životu.

Expozice v jezuitském semináři na Balbínově náměstí jsou v srpnu otevřeny denně od 8.30 do 12.00 hodin a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je v srpnu otevřena denně od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou v srpnu otevřeny denně od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Ani letos nepřijdou návštěvníci o **NOČNÍ KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY KOSTELA SV. JANA KŘTITELE**. Konají se ve vybrané pátky 1. 8., 22. 8. a 29. 8. a nabízejí nevšední prohlídku jedné z nejvýznamnějších stavebních památek jižních Čech ukrývajících bizarní malby s tajemným významem. Vstupenky jsou v prodeji na www.mjh.cz nebo v pokladně muzea ve Štítného ulici.

Muzeum Jindřichohradecka a Proboštství Jindřichův Hradec Vás zvou na **KONCERT VARHANÍKA A SBORMISTRA TOMÁŠE PETRŮ** k uctění památky mučednického skonu sv. Jana Křtitele. Ve stejnojmenném kostele ve Štítného ulici se 26. srpna v 19.00 hodin rozezní nejstarší jindřichohradecké varhany pocházející z roku 1732. Posluchači uslyší nejen varhanní skladby, ale i souhru s jinými nástroji. Během koncertu vystoupí se svými skladbami i varhaníkovy děti: Jan (pouzoun), Anna (violoncello), Václav (trubka) a Dorota (příčná flétna). Zazní díla slavných skladatelů J. S. Bacha, G. F. Händela, W. A. Mozarta, J. K. Vaňhala, J. F. N. Segera, A. V. Michny, J. E. Kypty a řady dalších mistrů. Vstupné na koncert je dobrovolné. Před koncertem se od 18.00 hodin uskuteční mše svatá celebrowaná farním vikářem Bc. Miroslavem Štruncem.

POKLADY Z MUZEA – tak zní název výstavy, která je k vidění ve výstavním sále jezuitského semináře na Balbínově náměstí. Výstava, která představuje sbírkotvornou činnost muzea a unikátní i tajemné předměty z jeho depozitáře, potrvá do 6. ledna 2026.

Do ambitu minoritského kláštera ve Štítného ulici je situována výstava nazvaná **MEMENTO MORI**. Veřejnosti je přístupná do 31. října 2025 a nabízí ke zhlédnutí práce odkazující na pomíjivost lidského života od významných jindřichohradeckých umělců.

Nenechte si ujít ani další, již probíhající výstavu **KRAJINSKÁ VÝSTAVA V JINDŘICHOVĚ HRADCI 1925, 111 LET SKAUTINGU V JINDŘICHOVĚ HRADCI A LETCI JINDŘICHOHRADECKA ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY** v konferenčním a výstavním sále muzea ve Štítného ulici.